Verklaring college bij een uitgebreid verzoek
Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

A. Analyse van de oorzaken van het tekort
B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren
C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
D. Ondertekening door het college

Inleiding en duiding

Voorwaarden voor het recht op vangnetuitkering over 2021
a. over 2021 moet sprake zijn van een tekort dat meer bedraagt dan 7,5% van de definitief over dat jaar toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet;
b. over 2019, 2020 en 2021 moet sprake zijn van een gecumuleerd tekort dat meer bedraagt dan 7,5%, berekend over alleen de definitief over 2021 toegekende gebundelde uitkering als bedoeld in artikel 69 Participatiewet;
Het Rijk stelt een rekentool beschikbaar om het tekort bij punten a. en b. vast te stellen; Zutphen gebruikt deze tool.
c. het college moet in 2022 uiterlijk 15 augustus een verzoek indienen volgens het daartoe vastgestelde aanvraagformulier.
d. bij het indienen van het verzoek moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad. Ook moet deze verklaring worden toegelicht, zoals gevraagd in het aanvraagformulier (op het formulier de onderdelen A, B en C).
e. bij een aanhoudend tekort – dit betekent dat de gemeente over 2019 en/of 2020 een vangnetuitkering is verleend – moet het college verklaren dat (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn getroffen om tot verdere tekortreductie te komen.
Rol van de raad
Om in aanmerking te komen voor de Vangnetuitkering over 2021 moet het college verklaren dat het maatregelen in 2021 en eventueel 2022 (en dan vóór 15 augustus) heeft getroffen om te komen tot tekortreductie (Besluit Participatiewet, artikel 10, lid 1d). Deze verklaring moet de instemming hebben van de gemeenteraad. Met haar instemming in dit aanvraagformulier bevestigt de raad dat de verklaring van het college juist is en dat het college maatregelen heeft getroffen om tot (verdere) tekortreductie te komen. De instemming van de gemeenteraad heeft uitsluitend betrekking op de juistheid van de verklaring van het college. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft (uitgesproken).
Leeswijzer
Om in te kunnen instemmen met de juistheid van de aanvraag is dit rapport opgesteld, dat bij het raadsvoorstel hoort. In dit rapport geeft het college de antwoorden, die het voornemens is te geven, in het digitale aanvraagformulier, volledig weer. Achtereenvolgens gaat het college in op:

A. De analyse van omvang en oorzaken van het tekort;
B. De uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren;
C. Het beoogde effect van de genoemde maatregelen.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort
Hieronder toont het college de analyse, waar uit volgt wat de oorzaken van het tekort van de gemeente (A1) zijn. Vervolgens wordt de analyse opgenomen van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren (A2). Het college is voornemens het onderstaande antwoord te geven.

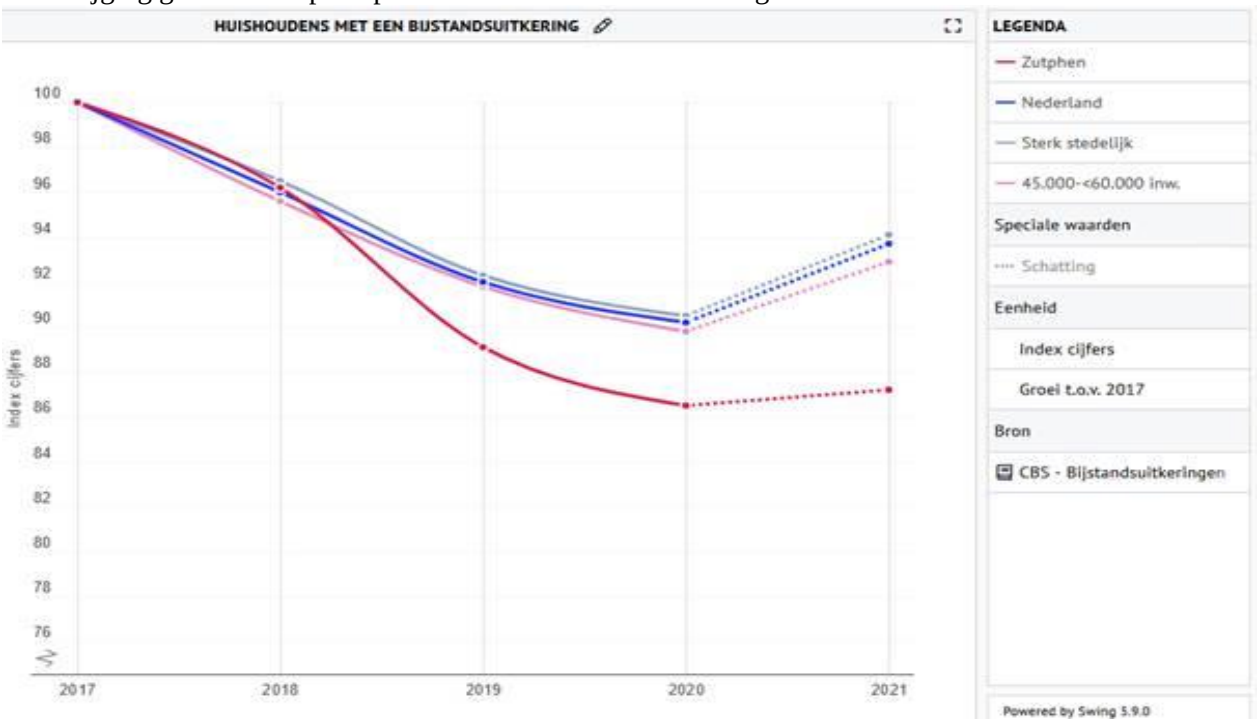
A1. Analyse van de oorzaken van het tekort van de gemeente

De prognose van het tekort op het Participatiewetbudget (PWbudget) 2021 is gebaseerd op het PWbudget 2021 en een inschatting van de lasten van de gemeente Zutphen in 2021. Het PWbudget voor 2021 bedraagt € 19.718.332. Dat, terwijl het saldo kosten en baten wordt geschat op € 21.515.358. Dat betekent een verwacht tekort voor Vangnet van € 1.797.026 ofwel 9,11%. Bij toekenning leidt dit tot een vangnetbijdrage van € 159.076,-. Conclusie is, dat de gemeente na ontvangst van de vangnetuitkering een tekort op het PWbudget heeft dat € 1.637.950,- bedraagt. Vaststelling van de aanvraag vangnet vindt plaats na vaststelling jaarcijfers 2021 en uitbetaling in het 1e kwartaal 2023.

A2. Analyse van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren

Positieve volumeontwikkeling en een afnemend tekort voor Vangnet; Zutphen nadeelgemeente

In de grafiek Huishoudens met een bijstandsuitkering is zichtbaar dat het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering vanaf 1 januari 2017 in lijn met de landelijke trend daalde en vanaf 2018 gaat die daling harder dan gemiddeld landelijk. Vanaf 2020 is sprake van een (lichte en afvlakkende) stijging. Ook voor deze stijging geldt dat Zutphen positief afsteekt t.o.v. de andere gemeenten.

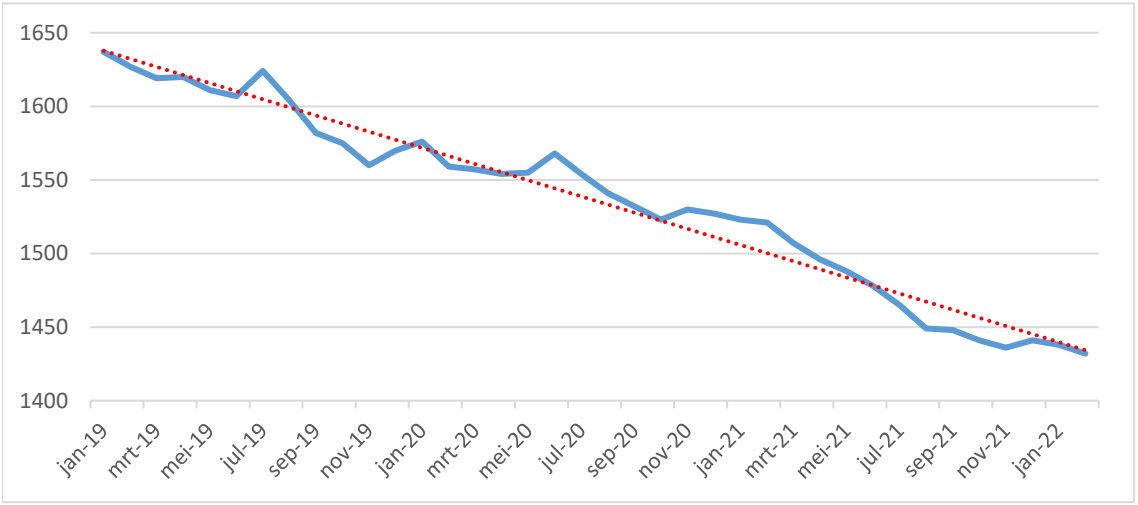
Desondanks deed Zutphen over 2018 en 2019 een beroep op vangnet. Dat beroep nam wel af: in 2018 bedroeg de vangnetuitkering € 667.658 en in 2019 € 481.647. Die afname zet met een vermoedelijke aanspraak van €159.076,-. door in 2021. Bij 2020 hoort de volgende kanttekening: in dat jaar was voor gemeenten, in ieder geval Zutphen sprake van de combinatie Coronamaatregelen (waaronder Tozo) en een incidenteel verhoogd budget Participatiewet; die combinatie maakte dat Zutphen over 2020 geen aanspraak maakte op vangnet. Over 2020 waren er 6 (van ruim 350) gemeenten die er wél aanspraak op maakten. In 2021 zijn dat er volgens een schatting 14, waaronder Zutphen. Bij 2021 hoort eveneens een kanttekening: Over 2021 is er een (incidenteel) overschot van 4% op het landelijke (Macro)budget Participatiewet (Bron: Paulus Janssen, secretaris Toetsingscommissie Vangnet d.d. 14 april 2022). Zou dat overschot er niet zijn, dan zou het Zutphens tekort voor Vangnet niet 9.11 %, maar 13.11% zijn.

Zutphen nadeelgemeente
Dat Zutphen ondanks de forse afname van het aantal bijstandshuishoudens een tekort houdt, valt toe te schrijven aan het zogenaamde objectief verdeelmodel macrobudget voor de bijstand; uit dit budget betaalt het Rijk het Zutphense budget Participatiewet. Door haar sociaaleconomische structuur heeft Zutphen relatief veel inwoners die voor hun levensonderhoud op bijstand zijn aangewezen. Het verdeelmodel houdt daar onvoldoende rekening mee. In het verdeelmodel wordt uitgegaan van een lager aantal uitkeringen in Zutphen dan in werkelijkheid het geval is. Het verdeelmodel gaat uit van een objectieve voorspelling (dus niet vaststelling) van het aantal bijstandsuitkeringen op basis van lokale en regionale kenmerken en de landelijke ontwikkelingen. Daarom stond en staat Zutphen te boek als nadeelgemeente. In mei 2022 verschijnt er op verzoek van het Rijk een rapport van SEO/Atlas over het verdeelmodel: op het verdeelmodel hebben nogal wat gemeenten, vooral nadeelgemeenten kritiek. In het rapport "Beleid en uitvoering", dat in het eerste kwartaal 2023 verschijnt, wordt ingezoomd op "traditionele nadeelgemeenten", zoals Zutphen. Beide rapporten kunnen Zutphen een dienst bewijzen (Bron: Paulus Janssen, secretaris Toetsingscommissie Vangnet d.d. 14 april 2022) bij het terugdringen van het tekort op de bijstandsuitgaven.
Effecten van getroffen maatregelen over voorgaande jaren
De grafiek Huishoudens met een bijstandsuitkering (hierboven) illustreert dat de Zutphense volumeontwikkeling positief is. Zowel de afname van het aantal bijstandshuishoudens als de (lichte) stijging vanaf 2020 steken positief af t.o.v. de referentiegemeenten (sterk stedelijke gemeenten 45.000-60.000 inwoners). Vanaf begin 2021 daalt het volume BUIG inmiddels weer, zie figuur 2, hieronder.

A3. Gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1,A2) zijn gebruikt.
Het college verwijst naar de volgende bronnen:
1. Grafieken: De volgende grafieken ondersteunen de analyse (toelichting hieronder).
2. Voorgaande aanvragen vangnet en jaarplannen Participatie.

Ad 1) Grafieken
De grafieken zijn gerubriceerd naar de indicatoren volume, in- en uitstroom en loonkostensubsidie
Volume
Figuur 1 laat de ontwikkeling van het volume bijstand (BUIG) in Zutphen zien over de jaren 2019 t/m 2021 exclusief ca. 60 dossiers Bbz-tijdelijk. Bbz-tijdelijk is een coronamaatregel over 1 oktober 2021-1 april 2022, bedoeld als alternatief voor Tozo, die per 1 oktober 2021 eindigde. Er is een duidelijk

Figuur 1: Volume BUIG 2019-2021 excl. Bbz-tijdelijk

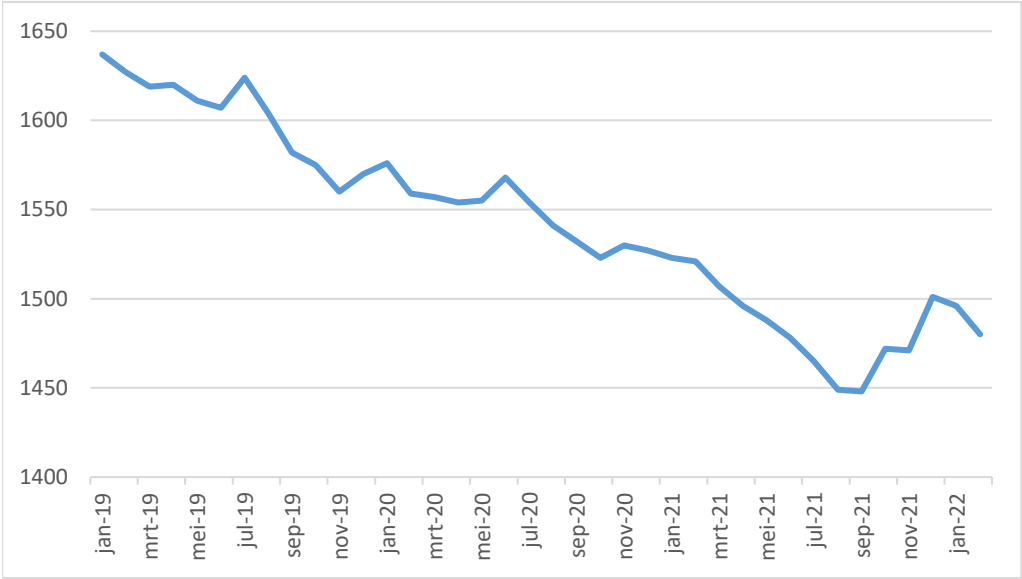

Bron: gemeente Zutphen

dalende trend te zien (de rode stippellijn). In 3 jaar tijd is in Zutphen het aantal bijstandshuishoudens met ca. 200 afgenomen.

Figuur 2 toont de ontwikkeling van het volume inclusief (de toename door) ca. 60 huishoudens (dossiers) Bbz-tijdelijk eind 2021: voor nadere duiding zie figuur 3. Vanaf januari zien we het volume BUIG weer afnemen. Naar verwachting doen ten tijde van het opstellen van dit aanvraagformulier 15 van de 60 cliënten Bbz-tijdelijk per 1 april as. een voortgezet beroep op bijstand voor levensonderhoud.

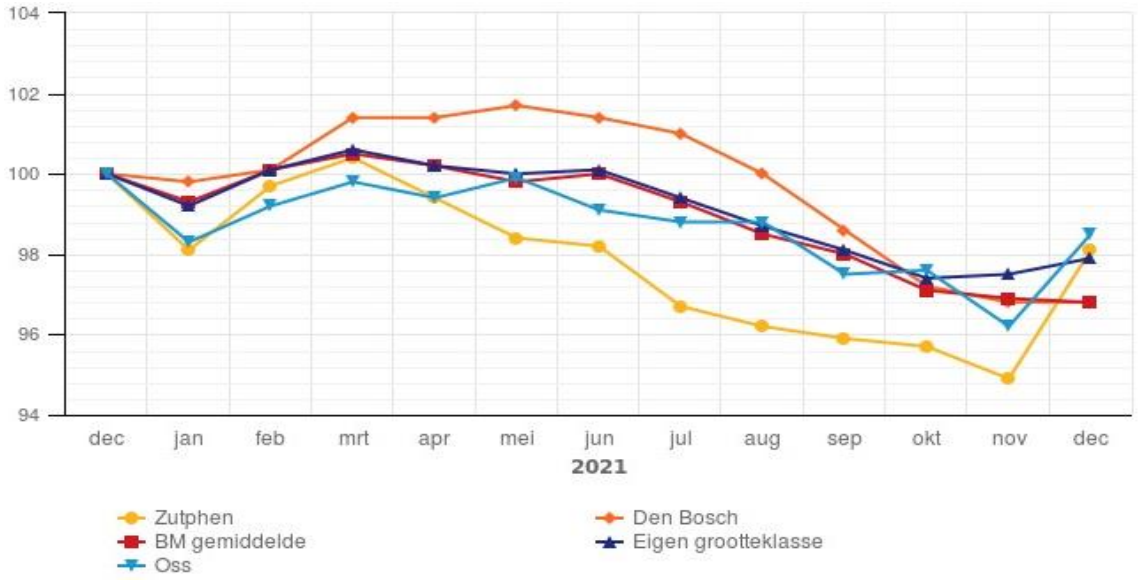
Figuur 2: Volume BUIG 2019-2021 incl. Bbz-tijdelijk

Bron: gemeente Zutphen

Figuur 3, een grafiek uit de Divosa benchmark laat de ontwikkeling van het bijstandsvolume zien in 2021 in vergelijking met het benchmarkgemiddelde (alle deelnemers/de landelijke ontwikkeling), de eigen grootteklasse (hier 20.000-50.000 inwoners), de gemeenten Oss en Den Bosch (voor deze twee gemeenten is gekozen, vanwege de overeenkomsten die deze gemeenten met Zutphen hebben op sociaaleconomisch terrein).

Figuur 3: Volume BUIG index t.o.v. december 2020

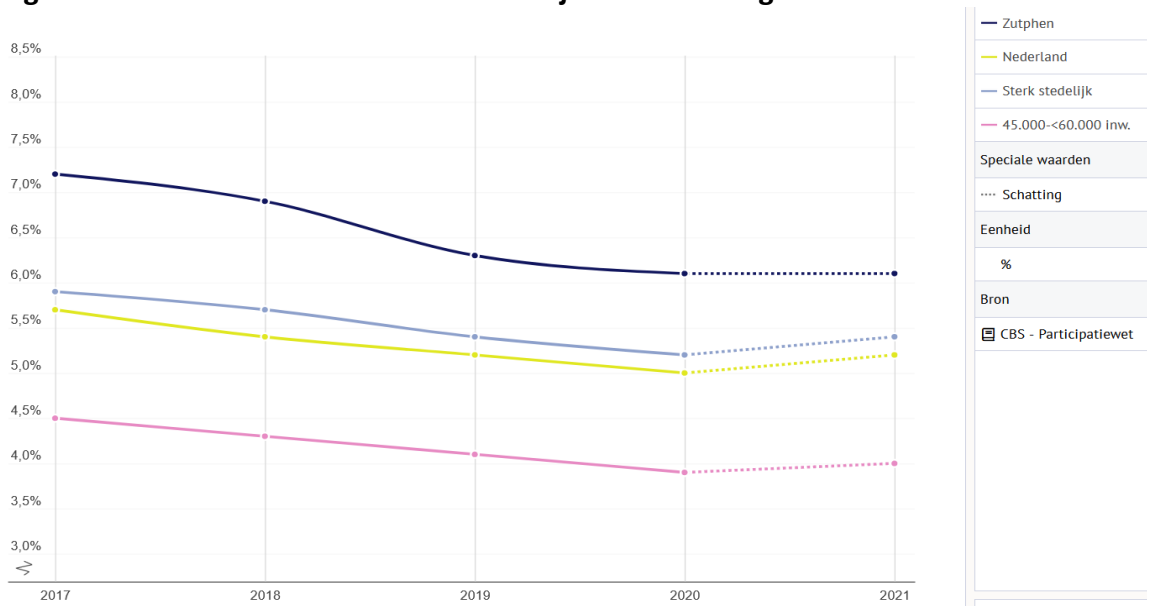

Bron: Divosa benchmark

In het algemeen valt op dat de afname van het volume in Zutphen gunstig afsteekt tegen de referentiegemeenten. Zutphen heeft meer dan gemiddeld geprofiteerd van de gunstige arbeidsmarkt. Het relatief grote gebruik van de wettelijke loonkostensubsidie in Zutphen bevestigt dat (zie figuur 8 verderop). Personen die met een loonkostensubsidie aan de slag zijn gegaan, ontvangen in vrijwel alle gevallen geen uitkering voor levensonderhoud meer. Opvallend is de piek aan het eind van de curve bij Zutphen en Oss. Deze piek komt overeen met de toename van het volume als gevolg van het Bbz-tijdelijk. Dit overzicht is gebaseerd op betalingen/betalingsmomenten. In Zutphen (aannemelijk is ook in Oss) zijn de betalingen 2021 voor het Bbz-tijdelijk voornamelijk in december gedaan, ook met terugwerkende kracht over oktober en november. In overeenstemming hiermee eindigden per 1 oktober de Tozo-uitkeringen.

Figuur 4 toont dat de langjarige ontwikkeling van het bijstandsvolume positief is. Met de kanttekening dat Zutphen relatief veel huishoudens met bijstand heeft.

Figuur 4: Aandeel huishoudens met een bijstandsuitkering

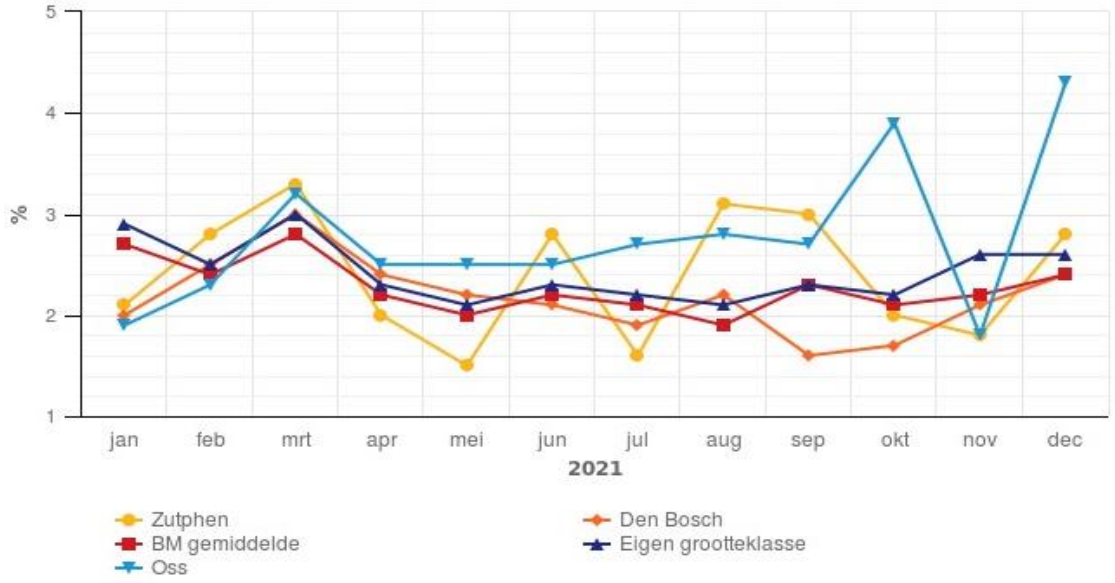

Bron: CBS (Zutphen in Cijfers)

Instroom en uitstroom

Hieronder staan twee grafieken uit de Divosa benchmark: figuren A en B: zij brengen achtereenvolgens de in- en uitstroom in beeld. Deze figuren bevestigen het beeld van de eerdere figuren. De figuren A en B kennen dezelfde referentiegemeenten als bij figuur 3 en ze zijn, eveneens als figuur 3, gebaseerd op betalingen. Daarmee is de (opvallende) piek instroom in figuur A nog wat nadrukkelijker gevisualiseerd en verklaard: door de start van de (uitbetalingen van de) uitkeringen Bbz-tijdelijk. De piek uitstroom in figuur B hangt daar rechtstreeks mee samen: de meting is gebaseerd op de betalingen: de laatste Tozo-betalingen/eindafrekeningen vonden (categoriaal) eind

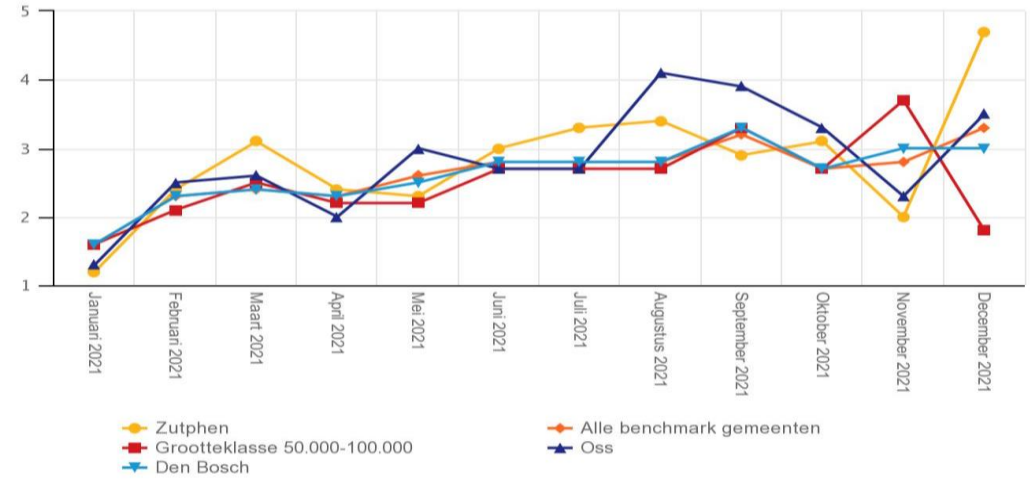
Figuur A: Instroompercentage algemene bijstand 2021

Bron: Divosa benchmark

oktober plaats (Oss had relatief minder Tozo-uitkeringen).Verder wijken de in- en uitstroom voor Zutphen gemiddeld niet opvallend af van de referentiegemeenten.

Figuur B: Uitstroompercentage algemene bijstand 2021

Bron: Divosa benchmark

Loonkostensubsidie

Het gebruik van de wettelijke loonkostensubsidie in Zutphen wordt hier vergeleken met alle andere gemeenten op basis van gegevens uit de Divosa benchmark.

Figuur I toont het aandeel loonkostensubsidie t.o.v. het bijstandsvolume

2019

2020

2021

De bovenstaande infographic laat het aandeel mensen zien dat werkt met een wettelijke loonkostensubsidie ten opzichte van het totale bijstandsvolume. Zutphen wordt vergeleken met het landelijke beeld (d.w.z. alle benchmarkdeelnemers). Hieronder zijn de gegevens nog eens op een rijtje gezet.

% LKS	2019	2020	2021
Zutphen	8,5%	8,4%	9,1%
Landelijk	4,4%	5,4%	6,2%

Grote inzet van de wettelijke loonkostensubsidie heeft een positieve invloed op het aantal uitkeringen voor levensonderhoud en daarmee de uitgaven uit het PWbudget. De inzet van de loonkostensubsidie ten behoeve van mensen met een verminderde loonwaarde is een hoofddoelstelling van de Participatiewet. Inzetten van de loonkostensubsidie betekent een zinvolle investering in mensen (hun eigenwaarde bijvoorbeeld, maar ook eigen inkomen) en tevens een besparing op de BUIG-uitgaven. De besparing loopt op naarmate de loonwaarde van de (ex)bijstandsgerechtigde hoger is. De, voor Zutphen positieve cijfers beklemtonen eveneens dat er veel Zutphense bijstandsgerechtigden met een verminderde loonwaarde zijn en dat past bij een nadeelgemeente (als Zutphen).
De veelvuldige inzet van de loonkostensubsidie toont tot slot het adaptievermogen van de - veelal Zutphense - werkgevers.

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren
In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke interne (B1) en externe maatregelen (B2) zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt aan de hand van drie vragen beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Bij zowel B1 als B2 wordt onderscheid gemaakt of de maatregel al dan niet wordt voortgezet of nieuw is.

B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

Voor 2021 getroffen maatregelen, die dit jaar zijn voortgezet:
In het onderdeel “Maatregelen die nieuw getroffen zijn” staan de nieuwe maatregelen. Deze (in dat onderdeel toegelichte en interne) maatregelen zijn deels afkomstig uit 2021, o.b.v. vastgestelde jaarplannen. Een ander deel is of wordt (binnenkort) in 2022 vastgesteld. Over 2020-2021 zijn geen *vangnet*maatregelen vastgesteld, omdat over 2020 geen beroep op vangnet is gedaan/hoefde te worden gedaan.

Dat neemt echter niet weg, dat er over 2020-2021 toch op volumereductie gerichte maatregelen zijn getroffen. “Volumereductie” is namelijk een integraal onderdeel van jaarplannen en -verslagen. Op de volgende verbetermaatregelen aanvraag vangnet 2019 heeft de gemeente/GelreWerkt! voortgeborduurd.

Maatregelen Integratie GelreWerkt! binnen de gemeentelijke organisatie

Operationaliseren cultuur/ ontwikkelingsmogelijkheden medewerkers, inclusief doel van de maatregel	**Voortzetting**	**Operationaliseren “Basis op orde”, inclusief doel van de maatregel**	**Voortzetting**	**Operationaliseren Werk en inkomen dichter bij elkaar, inclusief doel van de maatregel** **Dit kent een:** • **strategische reden: integraliteit tgv proces en** • **een praktische: onderlinge uitwisselbaarheid functies groeit**	**Voortzetting**
Periodieke individuele gesprekken met alle medewerkers met als doel aandacht te geven aan hun behoeften en ontwikkelmogelijkheden. Vervolgens worden de diverse te ondernemen acties besproken. Dit wordt indien nodig samen met HRM vervolgd.	V	Datakwaliteit verbeteren zodat de juiste management- en sturingsinformatie op een zo gemakkelijk mogelijke manier kan worden verkregen. Daarbij wordt tevens de gebruiksvriendelijkheid verbeterd.	V	Proces Werk en Inkomen herijken, verbeteren en aanpassen waarbij aandacht blijft voor ieders functionaliteit en specialiteit. Dit gebeurt door uitvoerende medewerkers van beide teams in de lead te zetten.	V
Instellen van periodieke team overleggen waarbij gewerkt wordt aan kennisdeling en vak ontwikkeling.	V	Verbeteren van werkprocessen volgens de lean methodiek. Werkinstructies verbeteren/maken zodat de Administratieve Organisatie op orde komt. Dit verbetert	V	Opleiden en trainen van medewerkers om bredere inzet te creëren en tevens de noodzaak te verminderen om in te huren vanwege gebrek aan expertise.	V

		eenduidig werken.			
Sturen op het nakomen van afspraken en tevens ruimte geven aan het eigen initiatief binnen gegeven kaders.	V	Mensen op de juiste plek/rol zetten zodat hun kwaliteiten optimaal bijdragen aan de organisatiedoelen.	V	Randvoorwaarde bij werk en inkomen succesvol dichter bij elkaar te brengen is dat Beleid en uitvoering nauw met elkaar samenwerken. Dit draagt bij aan het verkleinen van verschillen tussen beleid(sdoelstellingen) en uitvoering. Tevens draagt het - daardoor - bij aan de vastgestelde herijking van de visie sociaal domein.	V
Stimuleren van onderlinge samenwerking binnen het eigen team maar ook op samenwerking met andere teams door verbeteringen in werkwijze te bedenken, te bespreken en te realiseren in werkgroepen “over de teams en clusters” heen.	V	Faciliteren en invoeren van projectmatig en tevens opgavegericht werken	V		

Ad 2) Maatregelen Herijking visie op het sociaal domein:

Maatregel	Doel van de maatregel	Voortzetting?
Via het regionaal plan “Perspectief op werk” worden grote werkgevers in de regio bediend bij hun arbeidsmarktvraagstukken. Dat gebeurt door het regionale werkgeverservicepunt verder vorm te geven, te focussen op matchen van vraag en aanbod, werkplekaanpassingen en gezamenlijk werkfitte kandidaten in beeld te brengen	Beperking van instroom en bevordering van uitstroom door adequate ondersteuning (grote) werkgevers met een grotere participatiegraad en beperking bijstandsomvang tot gevolg.	V
De opdracht van het college aan GelreWerkt! is in een vraag aanboddocument vervat. Op deze wijze is door het college geborgd dat GelreWerkt! bijdraagt aan de inclusieve Zutphense samenleving	GelreWerkt! draagt zo bij aan beperking instroom en vergroten uitstroom, met een grotere participatiegraad en beperking bijstandsomvang tot gevolg.	V
De medewerkers van GelreWerkt! houden zich aan “Spelregels n.a.v. bezuinigingen”; Dit document is opgesteld na raadsvaststelling van de (aangepaste) Verzamelverordening en Beleidsvoorschriften werk en inkomen in juli 2019;	1) Altijd maatwerk toepassen; het maximale uit mensen halen. 2) Bereiken opgelegde bezuinigingen 3) Duidelijke procedure voor alle coaches 4) Strakker sturen op kwaliteit 5) Eenduidige regels	V
Versterking beheersing Nederlandse taal via “Cultuuragenda”. Via een integrale visie van het college op de taken die de bibliotheek en Taalhuis hebben op het gebied van de beheersing van de Nederlandse taal van zowel autochtone als allochtone Nederlanders, draagt het college bij aan een inclusieve samenleving. Het college ziet beheersing van de Nederlandse taal als een (zeer) belangrijke voorwaarde deel te kunnen nemen in de samenleving, aan de slag te gaan en te blijven en te leren.	De bibliotheek/ taalhuis draagt op deze wijze primair bij aan geletterdheid. Accent hierbij ligt bij mensen die – door de gemeente – ondersteund moeten worden bij het vinden van (betaald) werk of bij een andere vorm van maatschappelijke participatie. Zo draagt de bibliotheek/ taalhuis tevens bij aan beperking instroom en vergroten uitstroom, met een grotere participatiegraad en beperking bijstandsomvang tot gevolg.	V

Ad 3) Maatregelen over eerdere jaren; tot en met 2018

Hieronder staat een opsomming van enkele eerder genomen Vangnetmaatregelen. Deze maatregelen maken deel uit van de gebruikelijke werkwijze en worden regelmatig bijgesteld o.g.v. voortschrijdend inzicht.

- Introductie van functie Klantregisseur: Hij of zij is een generalistische specialist; de focus ligt nu met name op het verstrekken van inkomen gezien formatie en werkdruk.
- Wijkgericht werken; Zutphen is verdeeld in 3 wijken. Dit bevindt zich in een veranderfase, onder meer door nieuwe afspraken met Perspectief. Zo wordt onder meer het project Vliegwiel (in het) Waterkwartier uitgevoerd.
- Preventie/vroegsignalering; dat behoort tot de gebruikelijke praktijk.
- De gemeente ondersteunt vakmanschap in de uitvoering door hiervoor trainingen aan te bieden. In deze trainingen wordt aandacht besteed aan: omdenken / sturen op zelfsturing / kwaliteit.
- *Altijd* registreren in Suite is de norm.
- Monitoren en het resultaat zichtbaar maken: dat behoort via de Marap tot de gebruikelijke praktijk.
- Door bepaalde uitgavenposten bij de bezuinigingen waarvoor Zutphen staat, te ontzien, het gaat dan vooral om vergoedingen/ verwervings- en scholingskosten, is de gemeente toch in staat cliënten te blijven ondersteunen bij hun re-integratie.
- Daar, waar het opportuun is, wordt door de gemeente via lokale regels volledig gebruikgemaakt van wettelijke loonkostensubsidies, zodat Zutphen in maximale zin profiteert van de financieringssystematiek PWbudget.

Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet dit jaar:

Een majeure verandering i.v.m. deze aanvraag vangnet is dat de focus op ondersteuning bij arbeidsinschakeling voor de doelgroep met de *kleinste afstand tot de arbeidsmarkt* is verlaten; deze focus was eerder het gevolg van de bezuinigingen en op advies van bureau Berenschot.

De focus is verbreed naar ondersteuning voor de gehele doelgroep, waardoor er juist ook aandacht is voor de categorie bijstandsgerechtigden met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt. Hiertoe is sprake van de nodige aanpassingen. Waaronder de totstandkoming van een toereikend aantal fte's binnen de teams Participatie om er uitvoering aan te geven en een nauwere samenwerking tussen de teams Participatie die uitvoering aan deze nieuwe aanpak geven. Dit wordt in de matrix hieronder toegelicht.
De analyse bij A toont dat de Zutphense aanpak gericht op volumereductie loont. Omdat de verbrede ondersteuning in de loop van 2021-2022 tot stand komt, is het nu te vroeg om het effect hiervan terug te zien door hogere uitstroomcijfers (en verlaagde (her)instroomcijfers) waar te nemen en tevens te verwachten: zie 2e kolom in matrix hieronder, onder punt 1. Het vraagt doorgaans veel tijd om mensen met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt (gedeeltelijk) zelfstandig in het levensonderhoud te laten voorzien. Ook voor deze categorie bijstandsgerechtigden (stroom 1) geldt, dat de loonkostensubsidie een substantiële bijdrage aan volumereductie kan leveren.

Maatregelen die nieuw zijn getroffen dit jaar:

	Interne maatregelen in 2021 (tekortjaar)-2022	**Wat is het doel?**	**Wat is bereikt (indien van toepassing op 2021)?**
1	*Hervatten en herijken hercontacten*	• Investeren in deze mensen betekent investeren in de	• Betere in- en uitstroomcijfers en meer

	Gemeente Zutphen investeert in alle mensen van de doelgroep Participatiewet die op weg zijn naar werk. Samen met GelreWerkt! geven de klantregisseurs van team Inkomen vanaf 2021-2022, anders dan in de voorliggende periode (van bezuinigen) via hercontacten aandacht aan klanten in stroom 1. Dat zijn de mensen die een (erg) grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Dit is niet van de ene op de andere dag gerealiseerd en daarom kent de nieuwe aanpak een invoeringstraject: We draaien bijvoorbeeld proef met pilots als FOCUS-klanten en voeren het project Vliegwiel Waterkwartier uit. We zoeken de mensen in hun eigen wijk op en zien daardoor beter wat er speelt en acteren daarop. Ook hier via een integrale dienstverlening. Met aandacht voor verbindingen binnen het sociaal en fysiek domein. Welzijnsorganisatie Perspectief speelt een belangrijke, verbindende rol in de aanpak Vliegwiel Waterkwartier (ogen en oren).	mens (eigen waarde, zelfstandig in het inkomen voorzien) en betekent ook een belangrijke bijdrage aan de structurele tekorten op de arbeidsmarkt. Dat komt in alle opzichten de samenleving ten goede. Maatschappelijke kosten baten analyses tonen dat afdoende aan. • Aan de hand van het weer inzetten op hercontacten en tevens d.m.v. het afgeronde herontwerp van het aanvraagproces (punt 2) is de gemeente (nog) meer op beperking instroom en verhoging uitstroom gericht; er worden immers meer bijstandsgerechtigden dan voorheen ondersteund bij arbeidsinschakeling. • Een goed netwerk van ondernemend Zutphen dat zich ook bereid en in staat is stroom 1 klanten als werknemer op te nemen. • Nauwe samenwerking tussen teams GelreWerkt!, Inkomen en Handhaving en rechtmatigheid leidt tot een betere, meer integrale dienstverlening; focus op wegnemen belemmeringen. Hierdoor is de gemeente slagvaardiger in de beperking instroom en bevordering uitstroom.	(maatschappelijke) participatie van alle bijstandsgerechtigden. • Bijdrage geleverd aan meer arbeidskrachten in krappe arbeidsmarkt. • Medewerkers zijn beter dan voorheen op hun taak berekend. Focus op samenwerking en (instroom- en uitstroom)resultaat i.p.v. op de eigen caseload. • Goede begeleiding op de werkvloer door certificering van jobcoaches. Zo kunnen we mensen uit de doelgroep zo duurzaam mogelijk aan het werk houden. • Investeren in de doelgroep stroom 1 betekent investeren in vermindering van het aantal huishoudens dat langdurig op bijstand is aangewezen (relatie met Zutphen als nadeelgemeente).

2	*Herontwerp aanvraagproces* • Werk voorop: zie verfband met nieuwe (interne) maatregel 1; via herontwerp aanvraagproces verrichten teams Inkomen en Werk een gemeenschappelijke intake: werk en integraliteit in de dienstverlening en het dienstenaanbod staan voorop. Team Rechtmatigheid en handhaven nauw betrokken, wegens zowel handhaven als schuldhulp.	• Formatie teams op orde; was randvoorwaarde voor succes. • De inwoner heeft veel eerder een gesprek dan bij het oude werkproces: van ca. 2 weken naar ca. 3 werkdagen. Er wordt direct gesproken over werk én inkomen, in plaats van eerst over inkomen en (weken) later over werk • Intensieve samenwerking tussen medewerkers van Inkomen en GelreWerkt!, en nauwe samenwerking met de handhavingsspecialisten en de juridisch medewerkers van bezwaar en beroep. • Dit heeft niet alleen een positief effect bij de toegang (minder instroom), maar ook later in het proces, bijvoorbeeld een meer gerichte inzet van handhaving (op een logische plek in het proces)	• Betere in- en uitstroomcijfers en meer (maatschappelijke) participatie bijstandsgerechtigden. • Bijdrage geleverd aan meer arbeidskrachten in krappe arbeidsmarkt. • Er wordt veel sneller een match gemaakt met vacatures. Dit scheelt gemiddeld 6 tot 8 weken uitkeringsduur (rond de € 86,000,- minder uitgaven per jaar uitgaande van 40 plaatsingen naar regulier werk in 2021). • Het toekenningspercentage is, gemeten 1 mei 2021 6% lager dan in de voorliggende periode door de onmiddellijke focus op werk (dus lagere instroom).
3	*Goed werkgeverschap* voor de mensen (doelgroep Participatiewet) die alleen met ondersteuning, dat betekent vaak met een loonkostensubsidie, kunnen werken. Ook goed	• Besluit dat het Zutphens Sociaal Ontwikkelbedrijf opgericht. • Meer aandacht voor verzuimbegeleiding, salarisadministratie en overige HR taken.	• Betere in- en uitstroomcijfers en meer (maatschappelijke) participatie bijstandsgerechtigden.

	werkgeverschap voor mensen in de Wsw. Voor beide groepen werk- en doorstroomkansen creëren is de uitdaging waarvoor GelreWerkt! staat. De gemeente pakt haar rol als werkgever door uitvoering te geven aan twee moties: "Op weg naar een inclusieve samenleving" en "De Zutphense VN-ambassadeurs actief inzetten voor een inclusieve Zutphense samenleving".	• Omdat op loon waardeerbare arbeid als zodanig beloond moet worden, betekent dit regelmatige loonwaardemetingen zodat het juiste loon wordt verdiend en we de juiste inleenvergoedingen bepalen. • We volgen de door de raad vastgestelde notitie Waardevol werk. Die notitie biedt handvatten om meer en sneller dan voorheen via coproductie tussen 'Werk', 'Wmo en 'Inkomen' en met inzet van het ondersteuningsinstrumentarium o.g.v. de Participatiewet mensen hun eigen inkomen te laten verdienen i.p.v. met een uitkering gebruik te maken van (arbeidsmatige) dagbesteding. • Opzetten van een actieplan inclusieve samenleving om meer werkplekken te creëren voor inwoners met een ondersteuningsvraag.	• Bijdrage geleverd aan meer arbeidskrachten in krappe arbeidsmarkt. • Door goed werkgeverschap: praktijk ervaring is een grotere tevredenheid onder personen uit de doelgroep die met ondersteuning werkzaam zijn. Dat draagt bij aan de duurzaamheid van de uitstroom. • In 2021 is een verkenning gestart voor uitwerking van de moties. De verdere uitwerking van het actieprogramma wordt in 2022 opgepakt.
4	*Stevigere verankering volumereductie in beleidsmonitoring.*	• (Verdere) volumereductie. • Door steeds de vraag te stellen of het (te voeren) beleid bijdraagt aan volumereductie en dit beter/meer te borgen in de beleidsevaluatie verhoogt dit de kans op volumereductie en daarmee meer bijstandsgerechtigden die zelfstandig in hun onderhoud kunnen voorzien.	• Start in 2022
5	*Handhaven o.b.v. Beleidsplan handhaving Sociaal domein*	• Integraal invulling geven op toezicht en naleving van wetten en dat het toepassen van handhaving zo min mogelijk nodig is. O.a. door preventie en vroegsignalering. • Inrichten van toezicht en handhaving op Zorgfraude. Regionaal betekent dit een doorontwikkeling van toezicht en handhaving van fraude door zorgverleners. Lokaal betekent dit het signaleren en	• Er is een generiek handhavingskader voor het sociaal domein. Voor zowel de Jeugdwet, Wmo als Participatiewet weten inwoners en uitvoerders waarop ze i.v.m. handhaven kunnen rekenen; daarmee geeft de gemeente Zutphen uitvoering aan haar plicht om inwoners te informeren. Tevens draagt

		onderzoeken van misbruik van zorggelden. Doel is het reduceren van uitgaven van zorg- en uitkeringsgelden • Daarnaast bieden de uitgangspunten een raamwerk voor uitvoerende professionals waar zij in hun besluitvorming op terug kunnen vallen. • Handhaven, in het sociaal domein vindt plaats aan de hand van de menselijke maat; De Kinderopvangtoeslagaffaire staat in het plan aangehaald als "hoe het niet moet". Dat doet de gemeente aan de hand van de volgende uitgangspunten: 1) We maken contact, houden contact en blijven contact maken met inwoners 2) We gaan uit van vertrouwen 3) We informeren inwoners en zorgaanbieders duidelijk over rechten en plichten 4) We geven actieve invulling aan vroegtijdig signaleren (van fraude), snel afhandelen en zorgvuldig vastleggen. 5) Het inhoudelijke vraagstuk van de inwoner is leidend 6) Handhaving doen we daar waar het effect het grootst is 7) Toepassen van maatwerk van belang	het in belangrijke mate bij aan het gelijk behandelen van inwoners (gelijkheidsbeginsel). • In de loop van 2022 zijn de eerste effecten zichtbaar, omdat het plan op 11/10/2021 door de gemeenteraad is vastgesteld. • Om te meten wat bereikt wordt zijn in het Teamplan 2022 handhaving kwantitatieve (bijvoorbeeld aantal onderzoeken Participatiewet= 120 en aantal boeteonderzoeken= 50) en kwalitatieve (bijvoorbeeld opzetten Kernfraudeteam en het verrichten van steekproeven rechtmatigheidscheck bij aanvraag levensonderhoud) doelstellingen geformuleerd. Hierop wordt gemonitord.

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

Elke getroffen maatregel wordt beschreven met de naam van de maatregel, een omschrijving van de maatregel en gevolgd door de antwoorden op elk van de volgende drie vragen t.a.v. die maatregel:

a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?

Consultatie van:

1) Radar
2) Stimulansz (Divosa)/Benchmark

b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

1) Uit het advies komt ten eerste naar voren dat er op het vlak van arbeidsinschakeling (artikel 7 Participatiewet) kansen liggen. Radar verwijst naar diverse "best practice-gemeenten". Reden voldoende om deze kansen nader te bestuderen (contacten met deze gemeenten aan te knopen) en deze waar mogelijk/inpasbaar in 2022 in de Zutphense praktijk te integreren. Een tweede

punt is dat Radar in het algemeen positief oordeelt over de Zutphense aanpak van arbeidsinschakeling: *"Onze algemene indruk is dat uw aanpak goed in elkaar steekt. De door u genoemde maatregelen sluiten naar ons idee aan op een realistische kijk op de positie van de doelgroepen die een beroep doen op de Participatiewet."*

2) Ook dit inzicht, verkregen via Stimulansz bevestigt het beeld dat Zutphen op de goede weg was en is v.w.b. volumereductie, inzet van de loonkostensubsidie en dat Zutphen nadeelgemeente is. De informatie van Stimulansz is voornamelijk verwerkt in A, de analyse.

Beide inzichten laten in meer of mindere mate zien dat Zutphen een nadeelgemeente in het verdeelmodel is.

c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?
De gemeente Zutphen beschouwt de adviezen van Radar als realistisch en goed inpasbaar bij en aanvullend op de reeds ingezette of in 2022 in te zetten koers, die onder de interne maatregelen zijn opgenomen.
De consultatie van Stimulansz (maar, in dit geval ook van Radar) benadrukt wederom de noodzaak om gestaag verder te gaan met steeds meer inzet van de (wettelijke) loonkostensubsidies. Zowel inwoner als gemeente profiteren hiervan: zie blz. 7 en 8.

Maatregelen die in voorgaande jaren zijn getroffenen en dit jaar zijn voortgezet

1. De integratie van GelreWerkt! binnen de gemeentelijke organisatie. Na deze randvoorwaardelijke stap is het mogelijk geworden om de gewenste (meer) integrale klantbenadering tot stand te brengen: zie de nieuwe verbetermaatregelen. Via destijds ingehuurde "externe expertise" is veel aandacht geschonken aan:
   - De gewenste cultuurverandering binnen GW! De cultuurverandering betekende onder meer het hebben van aandacht voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de GW! medewerkers. De uitkomst moet leiden tot een grotere uitstroom van bijstandsgerechtigden die op de ondersteuning bij arbeidsinschakeling van de gemeente Zutphen zijn aangewezen. Dat diende en dient nog steeds de belangrijkste vangnetmaatregelen van de gemeente Zutphen: het versterken en vergroten van de cliënt zijn mogelijkheden om zelfstandig in zijn bestaan te voorzien/ minder bijstandsafhankelijkheid en volumereductie.
   - "De basis op orde brengen (processen en daarbij primaire applicatie)", waardoor betrouwbare besturingsinformatie verkregen wordt. Het is GelreWerkt! gelukt om dit tot stand te brengen. Voor het data-onderhoud bestaan inmiddels vastgestelde spelregels en afspraken.

   Door het behoud van deze expertise (zie hieronder) is de aandacht voor de hiervoor genoemde onderwerpen geborgd.

Maatregelen die na evaluatie niet meer worden voortgezet dit jaar

1. Inhuur van extern management. Met de afronding van de transitie naar de gemeente Zutphen, waaronder de opname van GelreWerkt! in de gemeentelijke organisatie ontviel de noodzaak externe leidinggevenden in te (blijven) huren. Bovendien is de toenmalige "externe teamleider" in dienst van Zutphen getreden, waarmee de destijds gewenste expertise behouden is.

Maatregelen die nieuw zijn getroffen dit jaar

Radar adviseert (de invoering van) een aantal maatregelen te overwegen. Deze maatregelen beschouwen we als realistisch en als een stimulans deze maatregelen in de huidige praktijk te intensiveren. De maatregelen worden namelijk in meer of mindere mate en met hetzelfde doel als Radar aangeeft al uitgevoerd. Bijvoorbeeld onder een andere naam of definitie. De maatregelen zijn:

1) *Intensiveer (lokale) werkgeversbenadering.* Weliswaar richt de focus in Zutphen zich al op een intensievere lokale benadering; het advies van Radar zet Zutphen ertoe aan hiermee verder te gaan en te intensiveren.
2) *Aansluiting Inburgering werk.* Dit advies van Radar past bij wat de Wet Inburgering voorschrijft en de duale aanpak en is (mede daarom) het uitgangspunt bij hoe het werkproces inburgering ingericht is. Dat blijkt onder meer uit de bewuste keuze om dit onder te brengen bij GelreWerkt!.
3) *Investeren in werk op maat (Basisbaan).* De gemeente Zutphen kent in haar lokale regelgeving al langere tijd de mogelijkheden om aan de hand van individueel maatwerk te werken via een

werkervaringsplaats (met een uitkering) en te werken met een loonkostensubsidie (met een salaris). Zo worden, vaak aan de hand van projecten, bijvoorbeeld bij welzijnsorganisatie Perspectief, allerhande werkzaamheden in wijken verricht. Met de door Radar geadviseerde basisbaan wordt hetzelfde beoogd; de Zutphense aanpak verschilt op een belangrijk punt van de basisbaan: dat is de nadruk die Zutphen legt op het principe van maatwerk en verdere individuele ontwikkeling voor wat betreft (reguliere)arbeidsmarktkansen. Dat heeft als resultaat dat de bijstandsgerechtigde of de via een loonkostensubsidie gesubsidieerde werknemer zijn of haar omstandigheden leidend zijn. En, niet het - wat statische - principe van de basisbaan. De gemeente versterkt deze aanpak bovendien door in de komende periode verder in te zetten op een goed fundament waarin (goed) werkgeverschap (Sociaal ontwikkelbedrijf) en "switchen binnen de keten" (aan de hand van de structuur "Waardevol werk") als belangrijke randvoorwaarden geregeld zijn.

4) *Bevorderen van parttime ondernemerschap.* De combinatie van het advies van Radar en de coronamaatregelen (Tozo en Bbz tijdelijk) zetten ons er toe aan om verder te investeren in zelfstandig ondernemerschap voor mensen in de bijstand.
5) *Zutphen als inclusieve werkgever en sociale inkoop.* De recente ontwikkeling m.b.t. het Sociaal ontwikkelbedrijf getuigt van de (Zutphense) aandacht voor Zutphen als inclusieve werkgever. Sociale inkoop is in Zutphen geborgd door de nota Maatschappelijk Verantwoord Inkopen Gemeente Zutphen (MVI) 2017. Het adviesrapport van Radar sterkt ons in de opvatting dat we ook met deze beide zaken belangrijke stappen hebben gezet naar volumereductie.
6) Tot slot. Radar adviseert meer aandacht te schenken aan de multiproblematiek die kenmerkend is voor een flink deel van de doelgroep. Deze problematiek bevordert namelijk instroom in de bijstand en anderzijds stagneert hierdoor de uitstroom. Zutphen heeft besteedt hier echter inmiddels al veel aandacht aan. Dat doen we door:
   - De Klantregisseurs opnieuw te trainen in maatwerkgerichte gesprekstechniek (Gilde-opleiding voor alle Klantregisseurs). Dit als vervolg op eerdere training een aantal jaren geleden waarin het gedachtegoed van Nadja Jungmann centraals stond (stress-sensitieve dienstverlening).
   - De "Doorbraakmethode" niet alleen als methode in te zetten voor multi-problem casuïstiek maar ook als manier van (doorbaak)denken die breder toepasbaar is. Deze aanpak is per 1-1-2022 geen pilot meer maar een vast onderdeel van onze methodiek voor het hele sociaal domein.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie (C1). Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Ook wordt aangegeven hoe het effect van de maatregelen wordt gemonitord (C3).

Het effect van de maatregel wordt zoveel mogelijk gekwantificeerd (C1). In bepaalde gevallen is het kwantificeren van het effect van maatregelen slecht of niet mogelijk. In die gevallen wordt kort toegelicht waarom alleen een kwalificering van het effect van de maatregel mogelijk is (C2).

C1. Beoogd effect van de getroffen maatregelen op de verdere tekortreductie.
Het college is voornemens het onderstaande antwoord te geven:
Antwoord

- Het college verwacht dat met de getroffen en te treffen verbetermaatregelen de bijstandsgerechtigde zijn of haar mogelijkheden om zelfstandig in zijn bestaan te voorzien, worden vergroot. Met minder bijstandsafhankelijkheid voor inwoners van Zutphen als gevolg.

- Het college zet in op dat bij ongewijzigde economische en arbeidsmarktomstandigheden met de getroffen en te treffen verbetermaatregelen de in de afgelopen drie jaar tot stand gebrachte bijstandsvolumereductie (van ca. 200 bijstandshuishoudens) wordt gecontinueerd. Bijvoorbeeld ruim 50 uitkeringsdossiers in 2022. Naarmate meer mensen vanuit de categorie "grootste afstand tot de arbeidsmarkt" in beeld zijn, vraagt de aanpak om (nog) meer inzet van loonkostensubsidies en (gemeentelijke) begeleiding op de werkplek.

C2. Toelichting indien deze effecten niet kunnen worden gekwantificeerd.
N.v.t.

C3. De wijze waarop het effect van de maatregelen wordt gemonitord.
De maatregelen worden aan de hand van (beleids)rapportages gemonitord.

D. Ondertekening
Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zutphen verklaart dat het vóór 15 augustus 2022 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.
Datum: 31 mei 2022
De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: M. Stouten
De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: A. Vermeulen

2. Instemming gemeenteraad
In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben.

Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.
De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.
De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2022.
De gemeenteraad van de gemeente Zutphen stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.
Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

Datum: 4 juli 2022
Ondertekening
De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: A. Vermeulen

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: A. Dewkalie